

2015 - 2016 URAP TÜRKİYE SIRALAMASI BASIN BİLDİRİSİ

26 EKİM 2015

ODTÜ Enformatik Enstitüsü bünyesinde yer alan University Ranking by Academic Performance (URAP) Araştırma Laboratuvarı 2009 yılından bu yana Türkiye'deki üniversiteleri akademik performanslarına göre sıralamaktadır. URAP 2015-2016 Türkiye sıralama sonuçları açıklanmıştır sıralama tablolarına <http://tr.urapcenter.org> adresinden ulaşılabilir. URAP Türkiye sıralamasında Web of Science/InCites ile YÖK'ün yayınladığı veriler kullanılmıştır. URAP'ın üniversitelerimiz için geliştirdiği bu sıralama sisteminin amacı, üniversitelerimizin kendi konumları hakkında bilgi sahibi olmasına yardımcı olabilmektir. Üniversitelerimizin, bazı alanlardaki eksiklerini belirleyip kendilerini geliştirmelerini ve tüm dünya sıralamalarında daha üst sıralara yükselmelerini diliyoruz. Dünya sıralamalarını 2003'ten bu yana yakından izleyen üniversitelerimiz, daha üst sıralara yükselebilmek için çaba harcamaktadır. Üniversitelerimiz, maddi sıkıntılara ve kadro sorunlarına karşın uluslararası sıralamalarda dünyanın en iyi üniversiteleri arasında yer almaya başlamıştır. Geçtiğimiz yıl dünya sıralamalarında; ilk 500'de 5 üniversitemiz, ilk 1000'de 19 üniversitemiz ve ilk 2000'de 76 üniversitemiz yer alma başarısını göstermiştir. Dünya'da 20 bin civarında üniversite olduğu göz önüne alındığında, üniversitelerimizin çok sayıda ABD ve Avrupa üniversitesinden daha iyi konumda olduğu görülmektedir. Üniversitelerimizin 2015-2016 döneminde, farklı dünya sıralamalarındaki yerleri aşağıda özetlenmiştir.

ARWU (Çin) tarafından yayınlanan 2015 yılı dünya sıralamasında ilk 500 üniversite arasında, bu yıl da sadece İstanbul Üniversitesi (401-500 bandında) yer aldı.

LEIDEN (Hollanda) tarafından yayınlanan sıralamada, dünyanın en iyi 500 üniversitesi arasında 4 üniversitemiz yer aldı. İlk 500'e giren üniversitelerimiz: İstanbul Ü. (346), Hacettepe Ü. (426), Ege Ü. (447) ve ODTÜ (485) olmuştur. İlk 500-750 arasında yer alan 7 üniversitemiz: Gazi, İTÜ, Ankara, Selçuk, Erciyes, Dokuz Eylül ve Atatürk üniversiteleridir.

WEBOMETRICS'in (İspanya) Temmuz 2015'te yayınladığı dünya sıralamasında, ilk 500 arasında yer alan iki üniversitemiz İstanbul Ü. (439) ve ODTÜ (490) oldu. Bu sıralamada 500-750 arasında İTÜ, Ege, Boğaziçi, Ankara, Bilkent ve Hacettepe üniversiteleri yer aldı.

THE (İngiltere) tarafından yayınlanan 2015-2016 dünya sıralamasında, 251-300 bandında sadece Koç Üniversitesi yer alırken; 351-400 bandında Bilkent ve Sabancı; 401-500 bandında Boğaziçi, ODTÜ ve İTÜ yer aldı. Üniversitelerimizden 601-800 bandında yer alanlar ise Anadolu, Erciyes, Hacettepe, İstanbul ve Yıldız Teknik üniversiteleri oldu.

QS (İngiltere) tarafından yayınlanan 2015 yılı dünya sıralamasında ilk 500'de; Bilkent (394), ODTÜ (431-440), Boğaziçi (441-450), Sabancı (441-450) ve Koç (481-490) üniversiteleri yer aldı. Bu sıralamada 551-600 bandında İTÜ, 651-700 bandında Hacettepe ve 700 üzerinde Ankara, Çukurova ve İstanbul üniversiteleri yer aldı.

Çok yazarlı makalelerin üniversite sıralamalarına etkisi

2015-2016 dönemi için farklı kurumların yayınladığı üniversite sıralamalarında önceki yıllara göre, Türkiye'deki üniversitelerin yerlerinde belirgin farklılıklar ortaya çıktı. Bu farklılıkların nedenlerinden biri, bazı sıralama kuruluşlarının atıfları değerlendirme yöntemlerindeki önemli değişikliklerdir. Örneğin, geçtiğimiz yıllarda çok yazarlı (500 yazardan fazla) ve çok sayıda atıf alan CERN kaynaklı makalelerin tümünün aldığı atıf sayıları üniversitelerin toplam atıf sayısına dahil edilmekteydi. Bu nedenle bir kısmı ülkemizde olmak üzere çok sayıda üniversite, dünya sıralamalarında hızla yükselmişti. URAP Laboratuvarı'nda son iki yılda yapılan analizlerde, yayın sayılarında önemli bir artış olmadığı halde bazı üniversitelerin atıf sayılarında bir yılda %100 veya daha fazla artış olduğu belirlendi. Bu üniversitelerin, özellikle THE (Times) sıralamasında üst sıralara çıkma nedeninin çok yazarlı CERN makaleleri ile az sayıdaki çok yazarlı tıp makalesi olduğu görüldü. THE sıralamasında, yayın başına düşen atıf (CPP) göstergesinin etkisi %30 gibi çok yüksek bir orana sahiptir. Bu nedenle, yayın sayısı 700-1000 civarında olan ortalama bir üniversitenin, sadece 2 adet CERN makalesi sayesinde atıf sayısının ikiye katlanması, yayın başına düşen atıf sayısının da (CPP) ikiye katlanmasına neden oldu. Bu artış sonucunda; bazıları da ülkemizde olmak üzere çok sayıda üniversite, geçtiğimiz yıl THE sıralamasında yayın başına düşen atıf (CPP) göstergesinde Harvard Üniversitesi'nden bile yüksek puan almıştı. URAP Laboratuvarı'nda yapılan çalışmalar sonucunda, çok yazarlı CERN makalelerinin yayın başına düşen atıf göstergesini kullanan; THE, QS ve Leiden sıralamalarında beklenmedik değişiklikler yapacağı öngörülmüştü. URAP Türkiye sıralamasında toplam ve kişi başına düşen atıf sayıları, gösterge olarak kullanıldığı için

2014-2015 sıralamasında çok yazarlı CERN makaleleri arasında en fazla atıf alan iki makale değerlendirme dışı bırakılmıştı. URAP'ın 2014-2015 Türkiye sıralamasında değerlendirme dışında tuttuğu makalelere yönelik gerekçeler (http://tr.urapcenter.org/2014/cern_gerekce.pdf) adresinde verilmiştir. URAP'ın geçen yıl çok yazarlı CERN makalelerinin bir bölümünü değerlendirme dışı bırakma uygulamasına benzer bir uygulama, bu yıl THE ve QS sıralama sistemleri tarafından da başlatıldı. Bu yıl THE (Times) 1000 ve daha fazla yazarlı makaleleri, QS ise 10 ve daha fazla kurumun ortaklığı ile yayınlanan makaleleri değerlendirme dışı tutmuştur. THE sıralama kurumunun, 1000 ve daha fazla yazarlı makaleleri değerlendirme dışı tutması ve değerlendirme yönteminde yaptığı diğer değişiklikler, dünyada ve ülkemizdeki çoğu üniversitenin geçen yıla göre alt sıralara düşmesine yol açtı.

2015-2016 URAP Türkiye sıralamasında çok yazarlı makalelerin durumu

2015-2016 URAP Türkiye sıralaması kapsamında InCites veri tabanından elde edilen veriler, CERN ortaklığı olan 723 makaleye toplam 15.980 atıf verildiğini göstermiştir. Üniversitelerimizin yer aldığı CERN ortaklı makale sayısı, Türkiye adresli tüm makalelerin yaklaşık %1'ini oluşturmaktadır. Bu makalelere verilen atıf sayısı ise Türkiye adresli tüm makalelere gelen toplam atıfın %11,4'üdür.

2012-2014 yılları arasında yayınlanan çok yazarlı CERN makalelerinde yer alan ve Türkiye sıralamasına giren 36 üniversitenin toplam atıflarının %60'ı, CERN makalelerinden gelmektedir. Bu nedenle, 2015-2016 URAP Türkiye sıralamasında CERN ortaklı 723 makalenin 500 ve daha fazla yazarlı olan 695'i, değerlendirme dışı bırakılmıştır. Yazar sayısı 500'ün altında olan 28 CERN makalesinin aldığı toplam 637 atıf, ilgili 11 üniversitenin toplam atıf sayılarından çıkartılmamıştır.

Çok yazarlı makalelere CERN dışında Tıp alanında da rastlanmaktadır. Ancak, 2012-2014 döneminde yayınlanan çok yazarlı ve çok atıf alan makalelerin sayısı azdır. Son üç yılda, Türk üniversitelerine mensup akademisyenlerin yer aldığı, çok atıf alan-çok yazarlı bir tıp makalesi yayınlanmıştır. 2015-2016 URAP Türkiye sıralamasında çok atıf alan-çok yazarlı CERN makaleleri ve bu tıp makalesi değerlendirme dışı bırakılmıştır.

2015-2016 URAP Türkiye sıralaması

URAP üniversite sıralamaları, üniversiteleri iyiler ve kötüler şeklinde ayırmamaktadır. URAP sıralamasının amacı, üniversitelerin sıralamada kullanılan göstergelere göre gelişmeye açık yanlarını görebilmelerini sağlamaktır. URAP Türkiye sıralamasında, bu yıl 136 üniversitemiz yer aldı. Bu sıralamanın üniversitemize, performanslarını görebilme ve kendilerini geliştirme olanağı sağlamasını diliyoruz. Diğer sıralama sistemlerinde olduğu gibi bu sistemin de eleştiriye açık yönleri olabilir. Üniversitemizden gelecek öneriler ve URAP laboratuvarında yürüttüğümüz geliştirme çalışmalarının sonuçlarına göre mevcut sıralama

sistemimizde gerekli değişiklikler yapılacaktır.

URAP sıralama sistemi açık ve güvenilir bilgi kaynaklarından toplanan objektif verilere dayanarak hazırlanmaktadır. URAP Türkiye sıralamasında, üniversiteleri sıralarken kullanılan 9 gösterge aşağıdaki tabloda verilmektedir:

Tablo 1. URAP Türkiye sıralamasında kullanılan göstergeler

No	Gösterge	Amaç	Kaynak	Açıklama
1	Makale Sayısı	Araştırma	InCites ²	2014 yılına ait SCI, SSCI ve AHCI taramalarına giren makale sayısı
2	Öğretim Üyesi Başına Düşen Makale Sayısı	Araştırma	InCites ² ve YÖK ¹	2014 yılına ait SCI, SSCI ve AHCI taramalarına giren makale sayısı / 2014 yılı Öğretim Üyesi Sayısı
3	Atıf Sayısı	Araştırma	InCites ²	2012-2014 yılları arasında alınan toplam atıf sayısı
4	Öğretim Üyesi Başına Düşen Atıf Sayısı	Araştırma	InCites ² ve YÖK ¹	2012-2014 yılları arasında alınan toplam atıf sayısı / 2014 yılı Öğretim Üyesi Sayısı
5	Toplam Bilimsel Doküman Sayısı	Araştırma	InCites ³	2012-2014 yılları arasında yapılan toplam yayın, tebliğ vb. sayısı
6	Öğretim Üyesi Başına Düşen Toplam Bilimsel Doküman Sayısı	Araştırma	InCites ² ve YÖK ¹	2012-2014 yılları arasında yapılan toplam yayın, tebliğ vb. sayısı / 2014 yılı Öğretim Üyesi Sayısı
7	Doktora Öğrenci Sayısı	Eğitim ve Araştırma	YÖK ¹	2014-2015 Öğretim Yılı doktora öğrenci sayısı
8	Doktora Öğrenci Oranı	Eğitim ve Araştırma	YÖK ¹	2014-2015 Öğretim Yılı doktora öğrenci sayısı / aynı dönemdeki toplam öğrenci sayısı
9	Öğretim Üyesi Başına Düşen Öğrenci Sayısı	Eğitim	YÖK ¹	2014-2015 Öğretim Yılı toplam öğrenci sayısı / 2014 yılı Öğretim Üyesi Sayısı

1. 2014-2015 Öğretim Yılı Yükseköğretim İstatistikleri Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi sayfasından (<https://istatistik.yok.gov.tr/>) alınmıştır.

2. Thomson Reuters Scientific'in *InCites* veri tabanından alınmıştır.

3. Thomson Reuters Scientific'in *InCites* veri tabanından alınmıştır. Makale, kısa makale, yorum/tarama makalesi, konferans bildirisi, kitap özeti, editöryal mektup, şiir, edebiyat/sanat eleştirileri gibi basılmış çok sayıda yayın türünü içermektedir.

Tabloda verilen 1. , 3. ve 5. göstergeler, büyük üniversitelerin lehine olmakla birlikte, bu kurumların dünya bilimine diğerlerinden daha çok katkı yaptığı göz ardı edilmemelidir. Bu katkıları nedeniyle yüksek puan almaları da doğaldır. Tablodaki 2. , 4. ve 6. göstergeler ise üniversitelerin büyüklüğünden bağımsız olarak kişi başına üretkenliği ölçmektedir. Böylece büyük üniversiteler toplam çıktılarında, küçükler ise üretkenliklerinden dolayı yüksek puan alma şansına sahiptir. Performansın sürekliliği; 3, 4, 5 ve 6'ncı göstergeler ile ölçülürken performansın güncelliği de diğer göstergelerle değerlendirilmektedir. Ayrıca SCI, SSCI ve AHCI endekslerine giren dergilerdeki makale sayıları az olan ancak konferans, kitapta bölüm vb. ağırlıklı bilimsel çalışması olan üniversitelerin bu çabası da 5. ve 6. göstergelerden aldıkları puanlarla değerlendirilmektedir. Sıralamada kullanılan dokuz gösterge eşit ağırlık yüzdelerine sahiptir. Her üniversitenin yayın sayısı, atıf sayısı, doktora öğrenci sayısı gibi veriler için aldığı puanlara <http://tr.urapcenter.org> adresinden ulaşılabilir.

Tablo 2. URAP TR 2015-2016 Türkiye sıralamasındaki ilk 15 üniversitemiz

Sıra	Üniversite	Toplam Puan
1	ORTA DOĞU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	767,35
2	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ	705,30
3	İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ	697,95
4	İHSAN DOĞRAMACI BİLKENT ÜNİVERSİTESİ	677,69
5	ANKARA ÜNİVERSİTESİ	677,32
6	İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	674,88
7	GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	657,94
8	EGE ÜNİVERSİTESİ	656,29
9	GAZİ ÜNİVERSİTESİ	651,87
10	SABANCI ÜNİVERSİTESİ	648,29
11	KOÇ ÜNİVERSİTESİ	639,82
12	BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ	625,17
13	ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ	597,95
14	YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	587,09
15	ERCİYES ÜNİVERSİTESİ	586,64

Orta Doğu Teknik Üniversitesi Enformatik Enstitüsü'nde URAP (University Ranking by Academic Performance) Laboratuvarında yürütölen bu çalışmamız Teknik Kurul ve Danışma Kurulu'nun ortak ürünüdür. Teknik Kurulumuzda görev yapan Prof. Dr. Nazife Baykal, Prof. Dr. Canan Çilingir, Prof. Dr. Ayşen Akkaya, Yrd. Doç. Dr. Murat Perit Çakır, Yrd. Doç. Dr. Cengiz Acartürk, Dr. Serkan Alkan, Ali Kantar, Oęuzhan Alaşehir, Buket Aran, Nuray Baltacı, Pelin Canbaz, Murat Koçak, Fatih Ömrüuzun, İlker Koç ve Çaęatay Taşcı ile Danışma Kurulumuzda yer alan Prof. Dr. Nusret Aras, Prof. Dr. Tunçalp Özgen, Prof. Dr. Engin Ataç, Prof. Dr. Ülkü Bayındır, Prof. Dr. Attila Aşkar ve Prof. Dr. Yaşar Sütbeyaz'a teşekkür ederiz. Bu çalışmamızın Türk üniversitelerinin dünya sıralamalarında daha iyi yerlere çıkmasına katkıda bulunmasını diliyoruz.

Prof. Dr. Ural Akbulut

URAP Koordinatörü